

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИИ

29 август 2022 г.

ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА

ВАРИАНТ 1

ЧАСТ 1 (Време за работа – 60 минути)

Отговорите на задачите от 1. до 15. включително отбелязвайте в листа за отговори.

1. Част от коя тракийска гробница са стенописите от изображението?

- А) Александровската
- Б) Казанлъшката
- В) Свещарската
- Г) Староселската

2. Каква характеристика на обществения живот в България през XIV век се съдържа в текста?

„Погледнете сега, малки и големи, и вдигнете знамена и хоругви за победоносния български цар. Пристъпете сега, патриарси и светители, монарси и иноци, съдии и боляри и целия църковен клир, прости роби и свободни, велможи и цяло войнство, и сърадвайте се с неизказана радост и въздайте слава на великия цар в Христа Бога..., и към него възвисете победни песни“

Из „Възхвала на цар Иван Александър“ от Кукленския песнинец, XIV в.

- А) В обществото има социално равенство.
- Б) Съществува социално разделение и йерархия.
- В) Църковната власт господства над светската.
- Г) В обществото няма имуществено разслоение.

3. В коя от посочените двойки владетелите са съвременници?

- А) хан Аспарух – император Лъв III Сириец
- Б) хан Крум – император Карл Велики
- В) цар Самуил – император Лъв VI Философ
- Г) цар Иван Александър – султан Мехмед II Завоевател

4. Представител на коя книжовна школа провежда правописната реформа, описана в източника?

„Но било защото първите преводачи не познавали в съвършенство езика и учението на гърците, било защото те си служели с груб език, издадените от тях книги бяха несходни по реч и несъгласни по смисъл с гръцките книги и груби и нестройни откъм израз. Като унищожи всички стари книги, този нов законодател... предаде на църквата... истинско небесно съкровище: всички нови, всички точни, съгласни с евангелието...“

Из „Похвално слово за Евтимий“ от Григорий Цамблак, XIV-XV в.

- А) Преславската
- Б) Охридската
- В) Търновската
- Г) Софийската

5. Пример за чие културно влияние в българските земи е храмът от изображението?

- А) римското
- Б) руското
- В) османското
- Г) сръбското

Храм „Свети Георги“ в гр. София, началото на IV век

6. На какъв признак се основава дискриминационната политика на османската държава според източника?

„ ... Споменатите евреи и християни не са нищо друго, освен една обикновена рая, та много естествено е, че външността и походката им според шериата... трябва да отразяват тяхната немощ и мизерия. Ето защо в бъдеще тяхното облекло не трябва да прилича на мюсюлманското... Да им се забрани категорично да се обличат с дрехи от разноцветни материи, да носят високи калпаци, да яздят на коне без разрешение...“

Из Султанска заповед от 1757 г.

- А) полов
- Б) социален
- В) етнически
- Г) религиозен

7. Развитието на кое движение на българите през Възраждането е представено на картата?

- А) за стопанско обновление
- Б) за светска просвета
- В) за църковна самостоятелност
- Г) за политическо освобождение

8. Какъв вид възрожденско училище е описано в текста?

„Учението във... училище приготвяше учениците в четение и писание. За тая цел служеха печатани таблици, съставени от отца Неофита, по които учениците общо се учеха да четат, а за писане – писалищни чинове с пясък, а най-сетне перо и книга...“

Из спомените на Атанас Иванов (1810-1879 г.)

- А) килийно
- Б) елино-българско
- В) взаимно
- Г) класно

9. Възгледите на коя политическа партия отразява откъсът?

„Всичките ни неприятели са ни борили с това, че не сме били узрели за свободата. Но ето че една комисия от Народното събрание иде да потвърди думите им, като казва и печатно заявява, че ние не сме още за пълна свобода, когато за тази свобода толкози драгоценна кръв проля братският нам руски народ и нашият народ понесе толкова скъпи жертви.“

Из реч на П. Р. Славейков в Учредителното събрание, 1879 г.

- А) Народната партия
- Б) Консервативната партия
- В) Либералната партия
- Г) Народнолибералната партия

10. Кое събитие е подготвено от създадения комитет?

„Чл. 1. Българският Т. Ц. Революционен Комитет трябва да приготви и да довърши окончателното освобождение на отечеството ни чрез следующите средства: а) да разпространява между нашия народ идеи за истинска свобода, за един бунт... б) да доставя нужните потребности за извършването на революцията и приготвява бунта материално, т.е. да скрои нужния военен план, да назначи военни ръководители, да улесни с всяко средство въоръжаването, да дава на народа нужните наставления за бой...“

- А) Съединението на Източна Румелия с Княжество България
- Б) Кресненско-Разложкото въстание
- В) Априлското въстание
- Г) Илинденско-Преображенското въстание

11. Кой български политик и държавник е описан в текста?

Той е роден в Бесарабия, в семейство на търговец. Завършил Болградската гимназия, а после и право в Киев. Работил като съдия, прокурор и адвокат в Пловдив. След смъртта на Петко Каравелов става лидер на Демократическата партия. Четири пъти е министър-председател на България. Неговото управление е свързано, с обявяването на Независимостта на България, както и с поражението на България в Първата световна война.

- А) Константин Стоилов
- Б) Иван Гешов
- В) Стефан Стамболов
- Г) Александър Малинов

12. Кое твърдение НЕ отговаря на информацията от статистическата таблица?

Вид учебни заведения	Брой	Учащи се	Преподаватели
детски градини	146	8889	219
начални училища	4725	627 518	16 374
прогимназии	1867	259 609	6951
гимназии	98	55 690	1862
практически училища	197	20 230	1043
професионални училища	89	13 000	844
педагогически институти	4	895	72
университети	1	5872	333

Таблица „Българското образование към 1937 г.“

- А) Най-голям е броят на началните училища.
- Б) Учители се подготвят в четири педагогически института.
- В) В 98 гимназии се обучавали 55 690 ученици.
- Г) Към 1937 г. съществуват два университета.

13. Кой процес в икономическия живот на България след Втората световна война е представен на карикатурата?

Карикатура на Борис Димовски „Празник на село“, в. „Стършел“, 1956 г.

Надпис на калпака на момъка: ТКЗС (Трудово кооперативно земеделско стопанство)

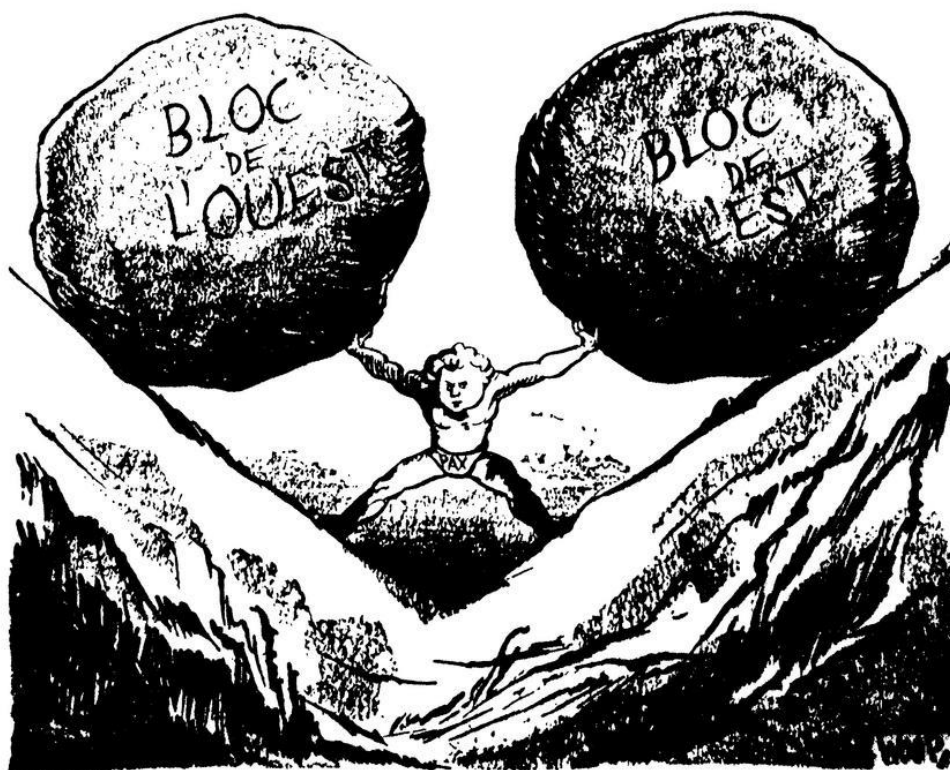
Надпис на кърпата в ръката на момата: Заявление за приемане в ТКЗС.

Момата: – Надигра ме! ... Ще ти пристана.

- А) експроприация
- Б) индустриализация
- В) колективизация
- Г) урбанизация

14. Коя част от изречението, което описва внушението на карикатурата, НЕ е вярна?

Le treizième travail d'Hercule

Тринадесетият
подвиг на
Херкулес,
27 септември
1947 г.,
френския в.
„Монд“

Надписи
върху
карикатурата
От ляво –
Западен блок
От дясно –
Източен блок
Върху
облеклото на
Херкулес –
„мир“

Изречение: Мирът в Европа отново е заплашен с началото на Втората световна война, защото тя се оказва в центъра на конфликта между двете супер сили – САЩ и СССР.

- А) Мирът в Европа отново е заплашен
- Б) с началото на Втората световна война,
- В) защото тя се оказва в центъра на конфликта
- Г) между двете супер сили – САЩ и СССР.

15. Кога според информацията от линията на времето българските управляващи взимат решение Република България да стане част от обединена Европа?

- А) 12 юли 1991 г.
- Б) 14 декември 1995 г.
- В) 10 декември 1999 г.
- Г) 1 януари 2007 г.

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИИ

29 август 2022 г.

ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА

ВАРИАНТ 1

ЧАСТ 2 (Време за работа – 180 минути)

Отговорите на задачите с номера от 16. до 25. включително записвайте в листовите за отговори. За всяка от задачите, която има подусловие, първо запишете буквата на подусловието и след нея – Вашия отговор.

16. Като използвате източниците, напишете кратък свързан текст от 4 – 5 изречения, в който да представите описаното съкровище по следните показатели: кое е това съкровище, с културата на кой народ е свързано, какво е неговото предназначение, кой би могъл да е неговият притежател, каква е неговата роля за популяризиране на българското културно наследство по света.

Източник 1.

Източник 2.

„То е едно от най-енигматичните съкровища, откривани в българските земи. Намерено е случайно през 1924 г. Учените го датират към края на бронзовата епоха (XVI – XII в. пр.Хр.) То е с общо тегло 12.4 килограма и се състои от 13 предмета - голяма и дълбока купа с две дръжки, голяма чаша черпак с една дръжка, три малки чаши (киатоси), седем диска (2 големи и 5 малки) и един триделен съд. Всички са от самородно злато и поразяват с изключителното си изящество, въпреки опростената линия и пестеливата украса. Освен

големия съд и киятосите, с каквато форма са съдовете от тази епоха, всички останали съдове са уникални.“

По „Съкровището свидетел на древните Орфееви тайнства“, в. Стандарт, 22.04.2022 г.

Източник 3.

„Ценните експонати се завърнаха в България след тримесечно триумфално гостуване в Париж. Те са не само гордост за нашата страна, но и част от най-ценното културно-историческо наследство на света. В края на февруари съкровищата ще заминат за Швейцария, а след това и за Япония. През последните тридесет години тракийски съкровища бяха експонирани на четири континента и представиха България и българската наука и култура в десетки от най-престижните световни музеи.“

По „Три тракийски съкровища в НИМ“, К. Тосева, <https://news.bg/>, 10.02.2007 г.

17. Проучете източниците и изпълнете поставените задачи

Източник 1.

„Цар Симеон Велики приема византийски пратеници“, худ. Димитър Гюдженов; 1924 г.

Източник 2.

„Когато някой смерд и беден човек, и странник дойде отдалеч до крепостните кули на княжеския дворец и... му се случи да види княза, седнал в мантия, обшита с бисер, със златна гривна на шията, с гривни на ръцете, препасан с пурпурен пояс и с висящ на бедрото златен меч, а от двете му страни седналите болярите със златни огърлици, с пояси и гривни, той когато се завърне в своята земя, когато някой го запита: „Какво видя там?“, ще рече:

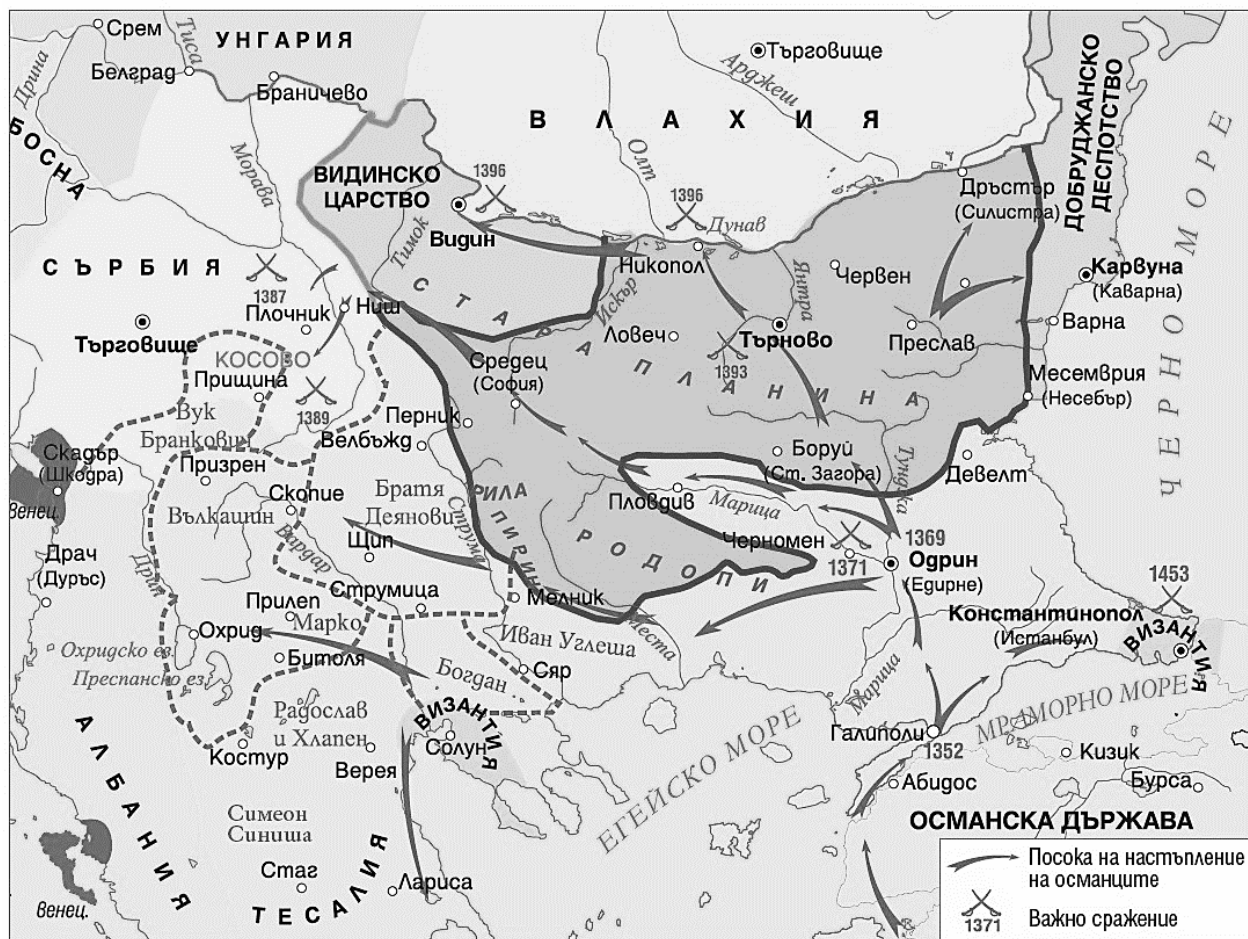
„Не зная как да разкажа това, защото само със собствените си очи бихте могли достойно да научите за тази красота и ред. Само който от вас види със собствените си очи и размисли с безплатния си ум, може да се възхити най-добре.“

Из добавки към „Шестоднев“, Йоан Екзарх, началото на X век

- А) Каква е обстановката в двореца (облеклото на царя и сановниците; накити; въоръжение; мебели и украса)?
- Б) Запишете две владетелски инсигнии, които присъстват и в двата източника.
- В) Какво е международното влияние на българския владетел според източниците?
- Г) Как художникът е изградил представата си за образа на владетеля и обстановката в двореца?

18. Прочетете източниците и отговорете на въпросите.

Източник 1.

Източник 2:

„Тогава деспот Углеша дигна всички сръбски и гръцки войски и брат си Вълкашин и други мнозина велможи, нещо около шестдесет хиляди избрана войска, която тръгна в Македония да изгони турците, без да помислят, че срещу божия гняв никой не може да се противопостави. Те не само не изпъдиха турците, но сами люто пострадаха, защото бяха избити и костите си там оставиха непогребани...“

Из приписка на монах Исая, XIV в.

- А) Запишете мястото и годината на битката, за която дава сведения текстът.
- Б) Каква характеристика на османската завоевателна стратегия е отразена на картата?
- В) Запишете името на един важен римски път, по който настъпва османската армия на Балканите.

19. В кратък свързан текст от 4 – 5 изречения обяснете защо историците определят Паисиевата „История славянобългарска“ като първата българска национална програма. Използвайте историческия източник.

„Или българите не са имали царство и държава? Толкова години са царували и са били славни и прочути по цялата земя и много пъти са взимали данък от силни римляни и от мъдри гърци. И царе, и крале са им давали своите царски дъщери за съпруги, за да имат мир и любов с българските царе. От целия славянски род най-славни са били българите, първо те са се нарекли царе, първо те са имали патриарх, първо те са се кръстили, най-много земя те завладели. Така от целия славянски род били най-силни и най-почитани и първите славянски светци и просияли от българския род и език, както и за това подред написах в тая история...“

... Ти, българино, не се мами, знай своя род и език и се учи на своя език!...

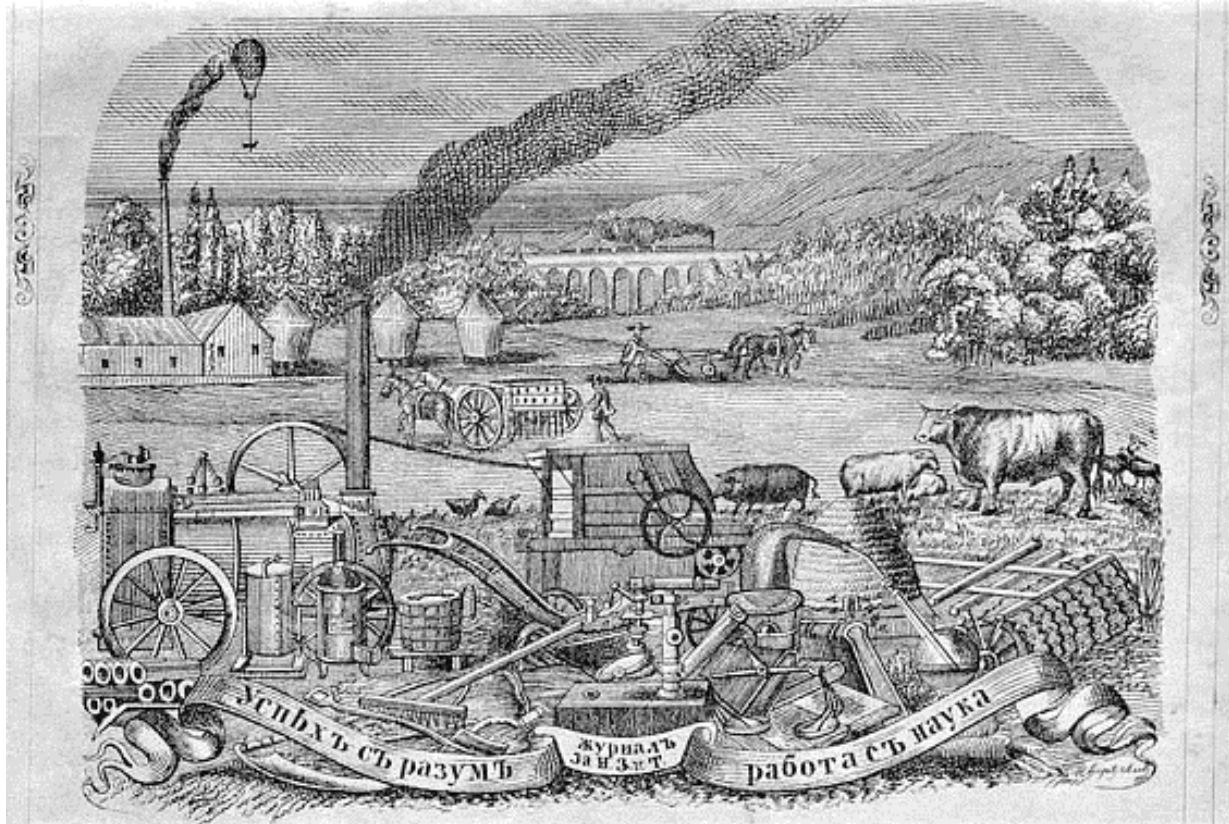
... И от много време погребаните и забравени неща едва събрах заедно — написах речи и думи. Не съм учил никак нито граматика, нито светски науки, но за простите българи просто и написах. Не се стараех според граматиката да нареждам речите и да намествам думите, но да събера заедно тая историйца.“

Из „История славянобългарска“, Паисий Хилендарски, 1762 г.

20. Разгледайте изображението и отговорете на въпросите.

Журнал за наука, занаят и търговия, Пловдив, кн. 1, 1862 г. (детайл от корицата).

Вдъхновен от пребиваването си в Германия, Иван Богоров започва да списва първото българско икономическо списание.

А) Кои елементи от картината символизират представата на българите за стопански прогрес в средата на XIX век?

Б) Запишете два от тези елементи, които се въвеждат в българските земи до Освобождението.

В) Разтълкувайте девиза на стопанския напредък.

21. Проучете източниците и отговорете на въпросите.

Източник 1.

„1. Обединение на всички германци; 2. Равноправие с останалите народи; 3. Разширяване на националната територия; 4. Евреите не са част от нацията... 6. Право на глас имат само гражданите (т.е. германците по кръв)... 13. Национализация на тръстовете... 15. Пенсии за старост... 13. Поземлена реформа и премахване на ипотеките... 20. Държавата е отговорна за образованието на децата... 22. Въвеждане на наборна армия; 23. Борба с пресата и творбите на литературата и изкуството, вредящи на обществения живот; 24. Религиозна свобода и недопустимост на материалистичния еврейски дух; 25. Силна и централизирана власт.“

Из „Програма на Националсоциалистическата Германска работническа партия“, 1920 г.

Източник 2.

Корица на детска книжка „Не се доверявайте на лисица в зелена пустош и на клетвата на евреин“, написана от Елвира Бауер – учителка в детска градина, 1936 г.

- А) С установяването на коя политическа система в Европа са свързани източниците?
- Б) Запишете номерата на членовете от програмата, с които се отхвърлят клаузи на Версайския договор.
- В) Запишете номерата на членовете от програмата, с които е свързан източник 2.
- Г) С кое понятие те могат да бъдат обобщени?
- Д) Какво противоречие откривате в член 24 от политическата програма?

22. Разгледайте карикатурите на Райко Алексиев и отговорете на въпросите.

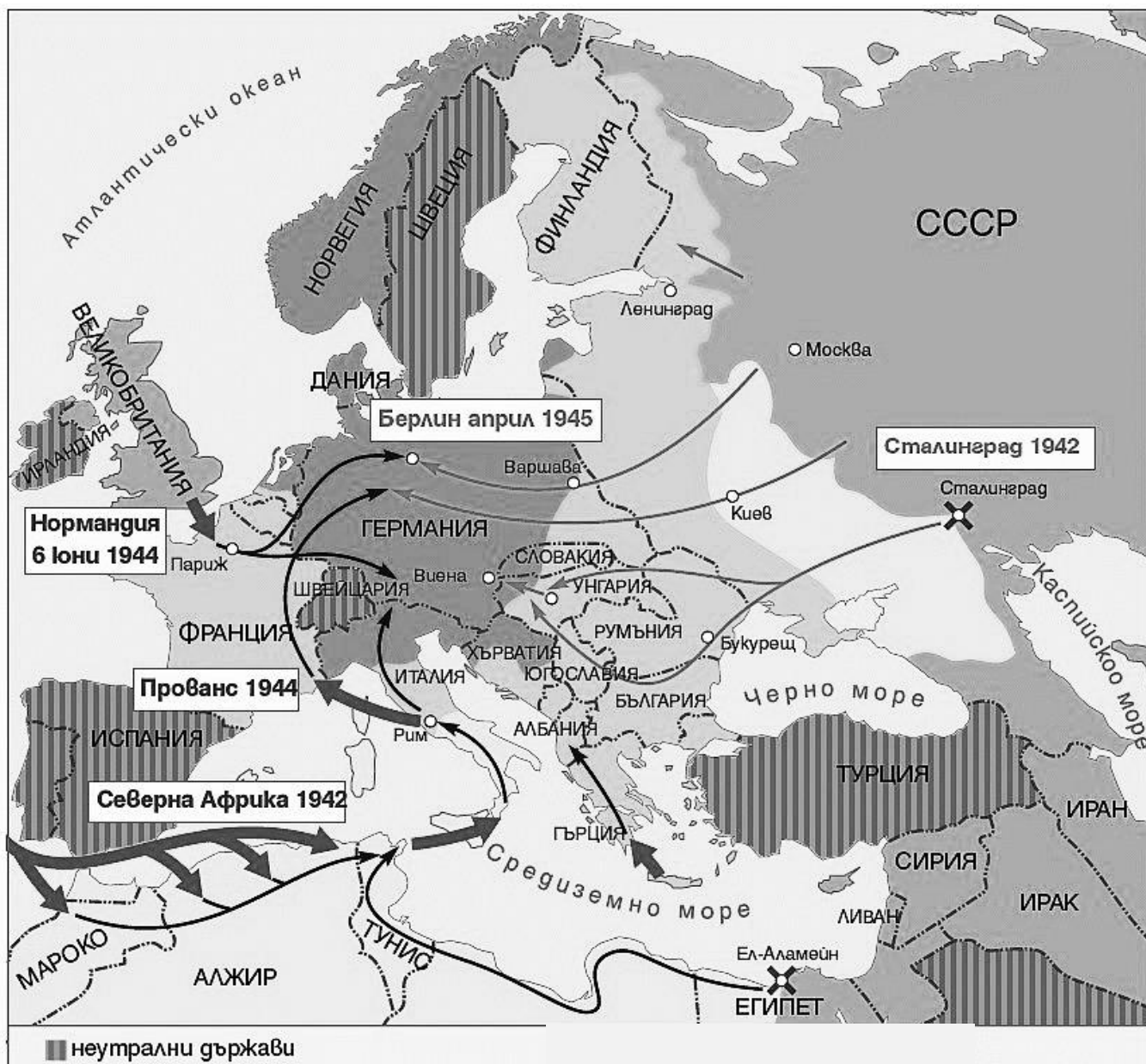

- А) Кое събитие от българската политическа история свързва двете карикатури?
- Б) През коя година се е случило събитието?
- В) Запишете две последици от това събитие, отразени на карикатурите.
- Г) Кои елементи от карикатурите показват отношението на автора към събитието?

23. Прочете информацията от историческата карта и отговорете на въпросите.

- А) Кой военен конфликт е отразен на картата?
- Б) Запишете една военна операция, която отговаря на термина „десант“.
- В) Запишете балканска държава, която запазва неутралитет по време на цялата война.

24. Проучете източниците и отговорете на въпросите.

Източник 1.

„След безмилостното сталинско ограбване на страната, абсолютно некадърното държавно ръководство, липсата на каквито и да е стимули за работа и живот нашият жизнен уровень (ниво) беше отишъл под нулата. ... Контрастът между нашия живот и този на Запад в средата на 50-те години беше толкова голям, че всяка западна вещ се явяваше като мостра от рая. Прибавете към това и факта, че на пазара в България не се продаваше почти нищо. За всяка елементарна вещ, от алуминиева вилица до велосипед, човек трябваше да води дълга борба чрез връзки, подкупи, комбинации, опашки, за да я получи. ...Режимът хвърляше всички средства за осъществяване на инфантилните си параноични мечти, като високи пещи, тежка индустрия и прочие...Но държавните планове и партийната пропаганда са едно, а празните магазини – друго. И тъкмо отсъствието на най-необходимите вещи от пазара или лошото качество на родното производство са може би основната причина хората да обърнат глава към западната вещ.“

Из „Задочни репортажи за България“ от Георги Марков, (1975 – 1978)

Източник 2.

„Точно преди 50 години в „Златни пясъци“ врати отваря първият „Кореком“. Това става в началото на лятото през 1965 г., а до края на туристическия сезон в курорта са открити още няколко магазина, където се плаща с валута.“

Историята на „Кореком“, Дарик радио, 2015, <https://darikradio.bg/>

Източник 3.

„Дефицитни по онова време бяха много стоки. Не лукс, че не можеш да си ги позволиш, а че няма откъде да си ги купиш без връзки или ако не си работил в чужбина...

По времето на комунизма стоките се деляха на две – стоки родно производство, разбирайте наше социалистическо производство от страните на социалистическия блок, и стоки от капиталистическите страни, които можеха да се купят само от „Кореком“. Така беше устроен пазарът...

„Кореком“ беше като витрината на Запада, безпощадното, разрушително сравнение на западните стоки с местните. На българския пазар например нямаше кафе, понякога месеци наред. После се появяваше вьетнамско. След това полски заместител, от цикория. Или печена леблебия, ръж. После се появи кубинско или анголско кафе. А в „Кореком“ имаше поне 2 – 3 вида ароматно кафе, с лъскави опаковки.“

Из „Бруталните истини за соца: Дефицитни стоки и Кореком“, Нели Златева, 2018, <https://flashnews.bg/>

А) Какви са причините за изоставането на социалистическа България спрямо Запада през 50-те години на XX в.? Какви са причините за различията в стандарта на живот в България и в Западна Европа през 50-те години на XX в.?

Б) Каква е същността на дефицита през периода на комунистическото управление в България?

В) В какъв символ се превръща западната вещ в България през разглеждания период?

25. Разгледайте изображението и отговорете на въпросите.

Превод на надписите:

- 1) неоснователни твърдения
- 2) задълбочаващи се взаимни подозрения

в. „Ню Йорк Таймс“,
ноември 1945 г.

- А) Кои две политически сили са представени?
- Б) Какви символи са използвани?
- В) Какви обстоятелства пораждат разделението според автора?
- Г) С началото на кой период от междудържавните отношения след Втората световна война е свързано изображението?

Свързан писмен текст напишете в листовете за отговори на предвиденото място.

26. Анализирайте предложените източници и отговорете писмено на въпроса:

Как българите постигнали църковна независимост през Възраждането?

При отговорите вземете под внимание следните въпроси:

1. Кои са причините за влошените отношения на българите с Цариградската патриаршия? (източници 1 и 2)
2. Какви са исканията на българите и какви действия предприемат? (източници 1 и 5)
3. Кои са основните моменти от движението за църковна независимост след Кримската война? (източници 3 и 5)
4. Кога и как е учредена независимата българска църква? (източници 3 и 5)
5. Какъв е обхватът на диоцеза на Българската екзархия и какъв е етническият характер на населението? (източници 3 и 4)
6. Какво е значението на извоюваната църковна самостоятелност?

Източник 1.

„...Този митрополит още с пристигането си в Търново извика при себе си всички погърчени българи, държа се като патриарх...Тези хора обаче продължават да натоварват народа с разни данъци, като казват: този е за църквата, този е за училищата, този е най-сетне за патриарха, но народът не смее да се оплаква от страх да не навлече върху себе си гнева на митрополита и патриарха...Митрополитът и неговите поддръжници забогатяват от тези пари...Митрополитите купуват от Патриаршията своята митрополия...за да съберат тези пари те угнетяват народа...“

Ако Високата порта, която вижда предаността и верността на българите, им дари своето доверие и като на свои многообични деца им даде архиереи и духовенство от тяхната народност, тя ще спечели тяхната безгранична признателност, а българското духовенство ще изкорени за малко гръцката политика. ...Ако правителството на Негово величество избере една българска депутация от членове на духовенството или от граждани, които ...биха изложили всички нужди на народа. ...“

Из изложение на Неофит Бозвели до Високата порта, 1844 г.

Източник 2.

„...Сега наскоро българи християни от Силистра и окръга поискали от своя митрополит църковната служба да бъде отслужена на български език. Митрополитът отказал от тази молба. Вследствие на това една част от общината се видяла принудена да отслужи църковната служба в арменската църква, а друга част – да напусне изцяло църковната общност. Митрополитът, от когото общината е огорчена вече от дълго време поради изнудвания от най-долен характер... наклеветил пред тукашния главен управител една част от членовете на общината, представяйки ги като конспиратори против султанското правителство...“

Из Доклад на М. Калиш до фон Гундлах, 1857 г.

Източник 3.

„...1. Ще се образува една особена духовна юрисдикция под името Българска екзархия...
2. Най-издигнатият по степен от митрополитите от тая юрисдикция ще носи титлата „Екзарх“ и той ще има каноническото председателство на Българския синод...
3. Вътрешното духовно управление на тази Екзархия...ще бъде подчинено на нашата Висока порта, то ще бъде уредено от един особен устав, който ще бъде в съгласие с основните канони на православната църква, както и с принципите на православната вяра...
10. Духовната юрисдикция на Българската екзархия обема: Русенската, Силистренската, Шуменската, Търновската, Софийската, Врачанската, Ловчанската, Видинската, Нишката, Пиротската, Кюстендилската, Самоковската, Велешката, Варненската епархия...
Ако всички или поне две трети от православните жители на други места, вън от тези, изброени по-горе, желаят да се подчинят на Българската екзархия..., то ще им бъде разрешено, но това може да стане само по искането и по съгласието на всичките или поне на две трети от жителите...“

Из „Ферман за Българската екзархия“, 28 февруари 1870 г.

Източник 4.

Източник 5.

Хронология:

- 1824 г. – Врачани, начело с Димитраки Хаджитошев, искат епископ българин.
- 1829 г. – Искане до Цариградската патриаршия за български владика в Скопие.
- 1836 г. – След натиск на гражданите е отстранен самоковският митрополит Игнатий II.
- 1844 г. – Неофит Бозвели и Иларион Макариополски подават две молби до Високата порта.
- 1846 г. – Пропъден е самоковският митрополит Йеремя.
- 1849 г. – В Цариград е построен българският православен храм „Св. Стефан“.
- 1856 г. – Обнародван е Хатихумаюн.
- 1860 г. – Осъществена е „Великденската акция“.
- 1870 г. – Със султански ферман е учредена Българска екзархия.
- 1871 г. – Първият църковно-народен събор в Цариград приема екзархийския устав.
- 1872 г. – Избран е първият български екзарх – Антим I.

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИИ – 29 август 2022 г.
(ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

ВАРИАНТ № 1

Задача от 1 до 15.

Ключ с верните отговори

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	А	1
2.	Б	1
3.	Б	1
4.	В	1
5.	А	1
6.	Г	1
7.	Б	1
8.	В	1
9.	В	1
10.	А	1
11.	Г	1
12.	Г	1
13.	В	1
14.	Б	1
15.	Б	1

Примерни отговори на задачите със свободен отговор

Задача 16. – 5 точки

Създаден кратък свързан текст с 5 – 6 изречения.

Задача 17. – 6 точки

А) Царят е облечен в мантия, обшита с бисер и пурпурен пояс, има корона, скипър, седнал е на трон; Сановниците – боляри са облечени с ризи /туники/, горни дрехи /кафтан/, наметало, шапка, ботуши; също имат златни огърлици и пояси. Накити: огърлици от монети на шиите; пръстени на ръцете. Въръжение – дълги копия, щитове. Мебели: маси, богато инкрустирани; свещници; полилеи; килими; каменна релефна украса; красиви колони и арки.

Б) корона; скипър; мантия; пръстен; меч

В) Българският владетел се ползва с голям авторитет. България е ценен и уважаван партньор в междудържавните отношения.

Г) Художникът е изградил представата си чрез запознаване с наличните източници: писмени и археологически останки от двореца в Преслав.

Задача 18. – 4 точки

- А)** Текстът дава сведение за битката при Черномен през 1371 г. (между войските на Вълкашин и Углеша и османлиите)
- Б)** Нападения в различни посоки, завладяване на важни крепости, след което настъплението продължава напред. Вклиняват се между отделните владения/държави и така прекъсват възможностите за единодействие между балканските владетели.
- В)** Виа Диагоналис /Диагонален път (Виа Милитарис); Виа Егнация / Егнациев път/ Беломорски път

Задача 19. – 6 точки

Създаден кратък свързан текст с 4 – 5 изречения.

Задача 20. – 6 точки

- А)** Елементи, които символизират стопанския прогрес са: машини, които заменят ръчния труд; фабрики; модерно земеделие и животновъдство; мост (и влак); въздушен балон/балон с топъл въздух.
- Б)** фабрика (фабрично производство/машинно производство), влак(железопътен транспорт)
- В)** Стопанският напредък може да се постигне с разум, като се ползват и въвеждат научните открития.

Задача 21. – 6 точки

- А)** Източниците са свързани с установяването на тоталитарната система в Европа
- Б)** Това са № 1, 2, 3, 22
- В)** Това са № 4, 6, 24
- Г)** Те могат да бъдат обобщени с понятието антисемитизъм.
- Д)** Декларира се религиозна свобода, но религиозна свобода не може да съществува в държава, която изключва от обществото част от своите граждани по религиозен признак.

Задача 22. – 5 точки

- А)** Събитието, което свързва двете карикатури е подписването на Ньойския договор.
- Б)** 1919 г.
- В)** 1. Разпокъсване на българските земи/Отнемане на територии; 2. Създаване на национални малцинства/Възникване на бежанския проблем.
- Г)** Авторът на карикатурите осъжда Ньойския договор. Елементи, които показват това, са: 1. Устата на господина, който иска да сигнализира за правата на националните малцинства, е затворена с ръка, за да мълчи.; 2. На втората карикатура се вижда самодоволната физиономия на съседите, които „поглъщат“ дялове от българската територия и хищнически я разпокъсват.

Задача 23. – 3 точки

- А)** На картата е представена Втората световна война.
- Б)** Нормандия 1944 г.; Прованс 1944 г.; Северна Африка 1942 г.
- В)** Турция

Задача 24. – 4 точки

- А)** 1. „безмилостното сталинско ограбване на страната, абсолютно некадърното държавно ръководство, липсата на каквито и да е стимули за работа и живот“; 2. Преимущественото развитие на тежката промишленост и металургията, което води до изоставане на леката промишленост, която доставя стоки за бита; 3. Плановото стопанство, което не създава стимул на хората да произвеждат.
- Б)** Дефицитът не е луксозни стоки, които не можеш да си ги позволиш, а че няма откъде да си ги купиш „без връзки“ или ако не си работил в чужбина.
- В)** „Всяка западна вещ се явяваше като мостра от рая“.

Задача 25. – 5 точки

А) На карикатурата са представени СССР и САЩ.

Б) Използвани са животни, които символизират всяка от държавите – мечката, като символ на Съветска Русия и орелът – на САЩ, а върху тях сърп и чук и звездите от знамето на САЩ.

В) След настъпването на мира в Европа и в света след Втората световна война между тях се задълбочават взаимни подозрения и неоснователни твърдения, както пише.

Г) Карикатурата е свързана с началото на Студената война.

26. Създаване на свързан писмен текст върху няколко източника

35 точки се получават за пълен отговор, който включва:

- Създаване на свързан писмен текст;
- Правилно използване на исторически понятия и термини;
- Анализ и обобщения на основата на аргументирани твърдения;
- Висока езикова и правописна култура.